

Η κρίση κρατά τους Έλληνες σε απόσταση από τον γιατρό

Αποτρεπτικοί παράγοντες, το κόστος και οι μεγάλοι χρόνοι αναμονής

της **PENNY ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Οι μεγάλοι χρόνοι αναμονής αλλά και η οικονομική αιμορραγία κυριαρχούν στην (επώδυνη) εμπειρία των Ελλήνων από το σύστημα υγείας της χώρας. Εν μέσω κρίσης, οι ιδιωτικές δαπάνες υγείας αυξάνονται διαρκώς και πλέον τρεις στους τέσσερις πολίτες χρειάζεται να βάλουν το χέρι στην τσέπη για να λάβουν φροντίδα υγείας. Το κόστος δρα αποτρεπτικά για πολλούς, που παρότι αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα υγείας δεν πάνε στον γιατρό.

Τρεις στους δέκα που αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα υγείας τον τελευταίο χρόνο επέλεξαν να μην κάνουν χρήση υπηρεσίας υγείας. Εξ αυτών το ένα τρίτο δήλωσε αδυναμία πληρωμής, με το σχετικό ποσοστό να έχει εξαπλασιαστεί την τελευταία δεκαετία: μόλις το 5,6% επικαλέστηκε τον ίδιο λόγο το 2006, έναντι 35,8% το 2017. Οι υπόλοιποι κάνουν... τον γιατρό του εαυτού τους, θεωρώντας ότι δεν έχουν κάτι σοβαρό. Σε αντίθεση με το τι ίσχυε πριν από μια δεκαετία, ο κυριότερος λόγος για τον οποίο επισκέπτεται ο πολίτης γιατρό είναι ο «πόνος». Και ένας στους δέκα υπολογίζει ότι θα χρειαστεί να περιμένει περισσότερες από τέσσερις ώρες προκειμένου να εξυπηρετηθεί.

Τη συμπεριφορά των πολιτών σε σχέση με τις υπηρεσίες υγείας εξετάζει η τελευταία πανελλαδική έρευνα της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας που παρουσιάστηκε πρόσφατα στο 13ο πανελλήνιο συνέδριο για τη διοίκηση, τα οικονομικά και τις πολιτικές υγείας. Η έρευνα έγινε τον Ιανουάριο του 2017 σε δείγμα 2.000 ενήλικων, στο πλαίσιο του μεγάλου ερευνητικού προγράμματος «Υγεία και Ευημερία» που διεξάγεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από το 2001 έως σήμερα.

Υποχωρεί η πρόληψη

Σύμφωνα με τα ευρήματα, ένας στους τέσσερις πολίτες (24,4%) χρειάστηκε να επισκεφθεί κάποια υπηρεσία υγείας –γιατρό, νοσοκομείο ή άλλη μονάδα– τον τελευταίο μήνα. Το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο που καταγράφεται την τελευταία δεκαετία, αφού στην αντίστοιχη έρευνα του 2006 το 35,4% του πληθυσμού είχε δηλώσει ότι χρειάστηκε γιατρό τον τελευταίο μήνα.

Πέρυσι, ο κυριότερος λόγος για τον οποίο απευθύνθηκαν σε κάποια υπηρεσία υγείας ήταν η ύπαρξη συμ-

πτωμάτων ή κάποιας ενόχλησης (47,4%), και ακολουθούσαν η αντιμετώπιση χρόνιου προβλήματος, οι προληπτικές εξετάσεις, η αναγραφή συνταγών κ.ά. Αντίθετα, το 2006, η αναγραφή συνταγών και οι προληπτικές εξετάσεις ήταν οι κύριοι λόγοι για τους οποίους κάποιος απευθυνόταν σε μια υπηρεσία υγείας, και μόλις το 21% όσων πήγαιναν στον γιατρό ήταν λόγω συμπτώματος.

Τρεις στους δέκα που αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα υγείας τον τελευταίο χρόνο επέλεξαν να μην πάνε στον γιατρό, περιμένοντας «να περάσει» ο πόνος. Το 35,8% αυτών δήλωσε ότι ο λόγος για τον οποίο δεν πήγε στον γιατρό είναι το κόστος των υπηρεσιών. Το ποσοστό αυτό έχει σημαντικά αυξηθεί

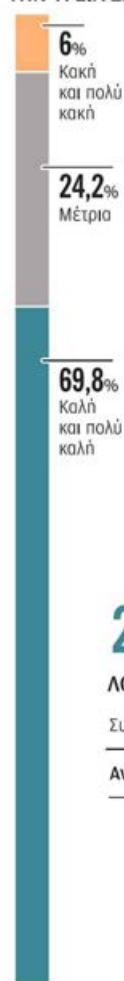
Οι ιδιωτικές δαπάνες αυξάνονται διαρκώς – τρεις στους τέσσερις χρειάζεται να πληρώσουν για να λάβουν φροντίδα υγείας.

σε σχέση με το 2006, όταν αδυναμία πληρωμής δήλωνε μόλις το 5,9% όσων επέλεξαν να μην απευθυνθούν σε υπηρεσία υγείας.

Πέρυσι, ένας στους τέσσερις Έλληνες (26,4%) που χρειάστηκε φροντίδα υγείας την έλαβε δωρεάν, όταν πριν από μια δεκαετία το «προνόμιο» αυτό είχε ένας στους δύο (52,6%). Στην έρευνα του 2017 οι μισοί περίπου (44,2%) δήλωσαν ότι πληρώνουν έως 50 ευρώ (15,2% το 2006), το 18,6% καταβάλλει από 51 έως 100 ευρώ (8,4% το 2006) και το υπόλοιπο 10,8% περισσότερα από 100 ευρώ.

Ο μικρότερος χρόνος αναμονής και η αποφυγή της «ουράς» είναι τα κριτήρια με τα οποία επιλέγει σε ποια υπηρεσία θα απευθυνθεί το 71,1% και το 66,8% των πολιτών αντίστοιχα. Με βάση την εμπειρία τους συνολικά από τις υπηρεσίες υγείας (ιδίωτη γιατρό, κέντρο υγείας, εξωτερικά ιατρεία ή επείγοντα νοσοκομείου, διαγνωστικά κέντρα κ.ά.), το 28,9% δηλώνει ότι θα χρειαστεί από μισή έως μια ώρα για να εξυπηρετηθεί, το 29,3% από μία έως δύο ώρες, το 14,4% από δύο έως τρεις ώρες, το 5,7% από τρεις έως τέσσερις ώρες και το 8,9% περισσότερες από τέσσερις ώρες.

ΠΩΣ ΘΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΑΤΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

30,0% των πολιτών δήλωσαν ότι τον προηγούμενο χρόνο αν και είχαν πρόβλημα υγείας δεν έκαναν χρήση υπηρεσίας υγείας

ΛΟΓΟΣ ΜΗ ΧΡΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΝΟΣΗΛΕΙΑ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩ ΧΡΟΝΩ
 Ποσοστό (%) επί του πληθυσμού

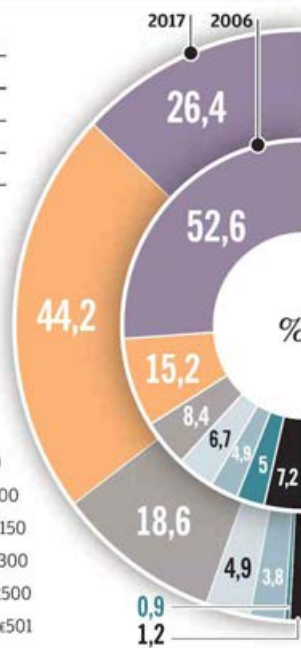
Χρόνος	Δημόσιο νοσοκομείο	Ιδιωτικό νοσοκομείο
2006	9,9%	2,0%
2011	6,3%	2,6%
2015	8,3%	2,6%
2016	8,3%	3,1%
2017	7,7%	3,1%

24,4% των πολιτών χρειάστηκε να απευθυνθούν σε κάποια υπηρεσία υγείας τον προηγούμενο μήνα

ΛΟΓΟΙ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (πολλαπλή απάντηση)

ΤΙ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΣΑΤΕ από την τσέπη σας τον τελευταίο μήνα για υπηρεσίες υγείας (εκτός από οδοντίατρο και νοσηλεία σε νοσοκομείο)

ΠΗΓΗ: Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας - Έρευνα «Υγεία και Ευημερία 2001-2017»

Σοβαρές συνέπειες

Ο ομότιμος καθηγητής Οικονομικών της Υγείας Γιάννης Κυριόπουλος και ο επιστημονικός συνεργάτης της ΕΣΔΥ Κώστας Αθανασάκης σχολίασαν στην «Κ»: «Η διαχρονική επισκόπηση των ευρημάτων από την έρευνα τεκμηριώνει τις επιδράσεις της έντονης, σε διάρκεια και βάθος, οικονομικής κρίσης στις στάσεις, στις συμπεριφορές και, εν μέρει και προς το παρόν, στο επίπεδο υγείας του πληθυσμού. Ιδιαίτερο βάρος εναποτίθεται στα οικονομικά αδύναμα στρώματα και, ιδίως, στα νοικοκυριά τα οποία εμφανίζουν υψηλές δανειακές υποχρεώσεις: εμφανίζονται ευάλωτα σε όρους ψυχικού φορτίου, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό αυτών παραλείπουν τις βασικές δραστηριότητες πρόληψης, ενδεχομένως μεταθέτοντας εγγύτερα στο μέλλον την εμφάνιση νοσηρότητας. Τα ευρήματα της παρούσας και αντίστοιχων μελετών αξιολόγησης του επιπέδου υγείας και των συμπεριφορών απέναντι στους κινδύνους και στις υπηρεσίες υγείας, μπορούν να αποτελέσουν σημαντική βάση για την ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση πολιτικών Υγείας».

«Ασθενής» και η επικοινωνία

«Χαμένοι στη μετάφραση» είναι γιατροί και ασθενείς στη χώρα μας. Σε αξιοσημείωτο ποσοστό οι ασθενείς αισθάνονται ότι υπάρχει κενό στην επικοινωνία τους με τους γιατρούς και τους νοσηλευτές. Τρεις στους δέκα πολίτες δηλώνουν ότι συνήθως δεν τους ζητείται η άδεια πριν αρχίσει η θεραπεία ή η εξέταση, ένας στους τέσσερις δηλώνει ότι συνήθως δεν του δίνεται χρόνος για να υποβάλει ερωτήσεις για τα προβλήματα υγείας ή της θεραπείας του, ενώ σχεδόν ένας στους πέντε συχνά δεν καταλαβαίνει τι του λέει ο γιατρός.

Στο πλαίσιο της έρευνας «Υγεία και Ευημερία», οι πολίτες κλήθηκαν να αξιολογήσουν την εμπειρία τους, κατά την επαφή τους τον τελευταίο χρόνο με κάποια υπηρεσία υγείας, σε μία σειρά από τομείς όπως η αξιοπρέπεια, η τήρηση του ιατρικού απορρήτου και η επικοινωνία με το προσωπικό.

Η νοσηλεία

Αξίζει να σημειωθεί ότι ένας στους δέκα πολίτες χρειάστηκε να νοσηλευθεί σε νοσοκομείο τον τελευταίο χρόνο: το 7,7% των πολιτών σε δημόσιο νοσοκομείο και το 3,1% σε ιδιωτικό (ποσοστό αυξημένο σε σχέση με το 2006, όταν το 2% δήλωνε ότι έχει νοσηλευθεί σε ιδιωτικό νοσοκομείο), ενώ ένας στους τέσσερις πολίτες επισκέφθηκε κάποια υπηρεσία τον τελευταίο μήνα.

Τρεις στους δέκα δηλώνουν ότι συνήθως δεν τους ζητείται άδεια πριν αρχίσει η θεραπεία και ένας στους πέντε ότι συχνά δεν καταλαβαίνει τι του λέει ο γιατρός.

Σύμφωνα με την έρευνα, οι τομείς στους οποίους οι υπηρεσίες υγείας έχουν τις καλύτερες επιδόσεις είναι η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών –αφού το 93% δηλώνει ότι πάντα ή τις περισσότερες φορές γιατροί και επαγγελματίες Υγείας κράτησαν τις προσωπικές πληροφορίες εμπιστευτικές– και ο σεβασμός της ιδιωτικότητας κατά την εξέταση-θεραπεία (89,7% θετικές απαντήσεις) και ο –εν γένει– σεβασμός στον τρόπο αντιμετώπισής τους από γιατρούς και νοσηλευτές (80,9% θετικές απαντήσεις).

Αν και ο κώδικας ιατρικής δεοντολογίας λέει ρητά ότι ο ιατρός δεν επιτρέπεται να προβεί στην εκτέλεση οποιασδήποτε ιατρικής πράξης χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του ασθενή, ένας στους τρεις συμμετέχοντες στην έρευνα (31,3%) στην ερώτηση πόσο συχνά τους ζητήθηκε η άδεια πριν από την έναρξη της θεραπείας ή της εξέτα-

σης απάντησε «μερικές φορές» ή και «ποτέ». Αντίστοιχες απαντήσεις έδωσε και το 24% των πολιτών όταν κλήθηκε να δηλώσει πόσο συχνά του δόθηκε χρόνος για να υποβάλει ερωτήσεις για τα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζει ή τη θεραπεία που πρέπει να ακολουθήσει.

Η έρευνα διαχρονικά εξετάζει και το πώς αξιολογούν οι πολίτες το επίπεδο της υγείας τους. Επτά στους δέκα (ποσοστό 69,8%) χαρακτηρίζουν την υγεία τους καλή και πολύ καλή, το 24,2% μέτρια και το 6% κακή και πολύ κακή. Τα υψηλότερα ποσοστά καλής υγείας αναφέρουν οι κάτοικοι του Λεκανοπεδίου (73,8%) και τα χαμηλότερα οι κάτοικοι του Νοτίου Αιγαίου και της Κρήτης (64,4%). Η άποψη που έχουν για την κατάσταση της υγείας τους, πάντως, έχει άμεση συνάρτηση με την οικονομική τους κατάσταση, με αυτούς που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα να είναι και πιο απαισιόδοχοι για το επίπεδο της υγείας τους.

Ετσι, κακή και πολύ κακή υγεία αναφέρει το 3,5% όσων δηλώνουν ότι «τα καταφέρνουν οικονομικά», έναντι 7,5% όσων έχουν οικονομικές δυσκολίες. Αντίστοιχα, το 79,4% όσων δεν αντιμετωπίζουν οικονομικό πρόβλημα, εκτιμά ότι το επίπεδο υγείας τους είναι καλό και πολύ καλό, έναντι του 64% όσων αντιμετωπίζουν δυσκολίες.